10 ta' Marzu, 1964

Imħallef:

Onor. Prof. Joseph Henry Xuereb LL.D.

Ronald Petrie et

versus

Sebastiano Ciappara

Danni — Mewt ta' tarbija — Lucrum Cessans —

Skond il-liġi tagħna d-danni li fistgħu jiġu risarċiti huwa dawk li jkollhom fihom ċerta attwalita' jew almenu realta' biex hekk ikunu ta' l-istess natura tat-"telf u spejjes attwali".

F'każ ta' mewt, għalhekk, il-Qorti tkun tista tagħti lill-werrieta xi ħaġa oltre dawna t-telf u spejjes kemm il-darba bil-mewt tad-deċujus, awtur tagħhom, huma jkunu attwalment tilfu jew juru li ser jitilfu xi ħaġa minħabba t-telf derivanti mill-istess mewt, u ċioe' mill-fatt li ma jibqgħux jinqalgħu u kwindi jintilfu l-paga jew qliegħ ieħor li qabel kien idaħħal l-istess mejjet. Dan ifisser li jkun hemm ċerta dipendenza ta' l-eredi mill-awtur tagħhom jew aħjar mill-qliegħ li dan kien jagħmel jew raġjonevolment kien mistenni li jista jibda jagħmel.

Fil-każ preżenti stante li l-mejjet kien tarbija ta' 10 xhur il-Qorti ċaħdet it-talba attriċi għal kumpens ta' telf ta' qliegħ.

Il-Qorti,

Rat l-att taċ-ċitazzjoni li bih l-atturi wara li ppremettew, illi fit-tlettax (13) ta' Lulju, 1962 l-konvenut (waqt li kien isuq minn Ħal-Luqa karozza numru 14585) ikkaġuna kolposament l-mewt ta' John Petrie, l-uniku tifel (ta' 10 xhur) tal-atturi, li huma għalhekk l-eredi tiegħu. U illi l-konvenut permezz tal-kumpanija assikuratriċi tal-karrozza — ammetta r-responsabilita' tiegħu għall-inċident u ħallas id-danni materjali, iżda irrifjuta li jħallas d-danni mħabba l-mewt ta' l-imsemmi tifel a termini tal-artikolu 1089 tal-Kodiċi Ċivili, talbu li premessi d-dikjarazzionijiet u l-provvedimenti neċessarji l-konvenut għar-raġunijiet fuq premessi, jiġi kundannat iħallashom dik is-somma li tiġi likwidata minn din il-Qorti bħala danni għat-telf ta' qliegħ futur tal-imsemmi tifel (li tiegħu huma l-eredi) ta' liema danni huwa responsabbli l-konvenut "in delicto". Bl-ispejjeż komprizi dawk tal-ittra uffiċjali tad-disgħa u għoxrin ta' Novembru, 1962, kontra l-Kumpanija assikuratriċi.

Rat in-nota tal-eċċezzjonijiet tal-konvenut li biha qal li

ebda somma m'hi dovuta lill-atturi bħala danni peress li d-danni materjali diġa' tħallsu u peress li l-atturi, stante li si tratta ta' mewt ta' tarbija, m'humiex intitolati għat-telf ta' qliegħ futuri kontemplat fl-artikli 1088 u 1089 tal-Kodiċi Ċivili, u għalhekk it-talba attriċi ħaqqha li tiġi miċħuda;

Rat ... omissis ...

Ikkunsidrat:

Illi kif espressament mitlub fiċ-ċitazzjoni l-atturi qegħdin jinvitaw lill-Qorti biex tillikwida favur tagħhom, bħala eredi ta' binhom ta' għaxar xhur, li safa maqtul fl-inċident li għalih kien responsabbli l-konvenut, daka l-kumpens li l-Qorti tista' tagħti f'każi simili skond l-Artiklu 1089 tal-Kodiċi Ċivili. Fin-nofs tagħhom l-atturi jsemmu bħala kriterju għal dina l-likwidazzjoni l-"expectation of life" tat-tifel u l-futur tiegħu normali li raġionevolment, in vista ta' istat ta' saħħtu u fil-kondizzjonijiet tal-familja tiegħu, wieħed jimmaġina li kieku kien aġjat bill-probabilita' ukoll li jġamma xi kapital; huma jammettu d-diffikolta' tal-likwidazzjoni tal-kumpens pero' jissottomettu, kontrarjament għal dak li qal fin-nota tiegħu l-konvenut, li din hi ħaġa possibli, l-konvenut isostni li dan hu impossibli għaħliex jgħid li tonqos kull bażi għall-istess likwidazzjoni billi jonqos kull qliegħ preżenti li miegħu l-leġislatur jakkoppja dak tal-qliegħ futur, u t-talba hi għall-ikwidazzjoni ta' kumpens li hu likwiddabbli bħal fil-każi ta' qliegħ futur;

Illi mis-sottomissjoni riferita' ta' l-atturi t-tezi tagħhom tidher bazata fuq l-assunzjoni li d-dannu hu tat-tifel stess u kwindi daħal fl-assi tiegħu u hekk ġie trasmess lill-atturi, eredi tiegħu, b'mod li dawn m'għandhomx bżonn li jipprovaw li t-telfa tat-tifel tirrapreżenta telfa finanzjarja għali-

hom ukoll fis-sens li naqsitilhom xi ħaġa li minnhom kienu qedgħin jibbenifikaw huma wkoll. U anke fuq dana l-punt il-konvenut ma jaqbilx billi hu isemmi li l-benefiċju derivabbli se mai mill-atturi jrid jkun rappreżentat minn dak li kienu jibbenefikaw mill-qliegħ tat-tifel jekk u meta jikber, u jgħid li dan hu ugwalment impossibbli li jiġi likwidat l-istess u anzi iżjed mill-qliegħ futur għax bħalu jiddependi wkoll mil-konoxxenza tal-qliegħ preżenti tat-tifel stess, li qatt ma eżista.

Ikkunsidrat:

Illi it-tezi attriċi donnha għandha bħala bażi tagħha r-regola viġenti l-lum l-Ingilterra wara l-Law reform (Miscellaneous Provisions) Act. 1934 li tirrikonoxxi fl-eredita' tal-mejjet id-drittijiet li dana stess kellu, għalkemm, b'riferenza għall-kumpens dovut imħabba mewt ta' xi ħadd, u dovut lill-eredita' tiegħu, il-lum il-prinċipju ma għadux dak tal-"loss of expectation of life" imma f' "loss of prospective happiness," li pero' jibqa dejjem relatat ma te'f personali tad-deċujus inkwantu jikkonċerni lilu stess;

Illi lokalment ir-regola hi dik stabbilita fl-artikolu 1089, invokat mill-atturi stess, li hu partikolari għalina; dina r-regola, fil-ħsieb tal-Qorti, hija ispirata għall-prinċipji differenti minn dawk viġenti fl-Ingilterra, speċjalment meta wieħed jikkonsidra l-posizzjoni li kienet teżisti qabel u ċioe' skond l-Artikli 751 u 752 tal-Ordinanza VII tal-1868, fejn l-eredi ma kienu jissemmew xejn u l-"lucrum cessans" kien regolat differentement mill-lum. Id-dritt ta' dawna l-eredi għalhekk irid jiġi stabilit fis-sens tal-artiklu speċjali msemmi u a bazi ta' dan, applikata għalih ir-regola tal-"eiusdem generis" jidher li d-danni li jistgħu jiġu risarċiti huma dawk li jkollhom fihom ċerta attwalita' jew almenu

realta' biex jekk ikunu ta' l-istess natura tat-"telf u spejjez attwali" li jsemmi bħala risarċibbli żgur l-istess artiklu; fi kliem ieħor il-Qorti tkun tista' tagħtihom xi ħaġa oltre dawna t-telf u spejjeż kemm il-darba bil-mewt tad-deċujus, awtur tagħhom, huma jkunu attwalment tilfu jew juru li ser jitilfu xi ħaġa mħabba t-telf derivanti mill-istess mewt, u ċioe' mill-fatt li ma jibqgħux jinqalgħu u kwindi jintilfu, l-paga jew qliegħ ieħor li qabel kien idaħħal l-istess mejjet; dan ifisser li jkun hemm ċerta dipendenza ta' l-eredi mill-awtur tagħhom jew aħjar mill-qliegħ li dan kien jagħmel jew raġonevolment kien mistenni li jista' jibda jagħmel.

Illi fil-każ preżenti ma jirriżultax li jeżistu dawna ċ-ċirkostanzi billi fil-mument tad-disgrazzja l-atturi ma kienux jiddependu minn binhom, li kien għadu tarbija, u anzi kien dan li kien jiddependi minnhom għal kollox; dwar il-futur l-anqas ma jidher li kienu jridu jiddependu minnu billi l-attur jinsab f'impieg li jofri ċerta' garanzija f'dana r-rigward, apparti mill-konsiderazzjoni l-oħra li m'hux it-tfal kollha jkunu f'posizzjoni li jgħinu lill-ġenituri tagħhom u kwindi anke minn dana l-lat, apparti r-rekwiżit tal-attwalita' almenu prossima u li trid dejjem tiġi provata, t-teżi attriċi ma tistax tiġi konsidrata provata u kwindi bażata. Mhux inutili wieħed hawn ifakkar li a bażi tar-risarċiment tad-danni rikkonoxxjut mill-liġi tagħna l-istess danni huma dejjem dawk materjali u li jiġu provati, neħħi bażi speċjali kontemplati minn liġijiet speċjali (e.ġ. konkorrenza sleali f'materja kommerċjali, reati ta' stampa, eċċ.);

Għal dawna l-motivi:—

Tiċħad it-talbiet attriċi pero', stante n-novita' tal-każ u kwistjonijiet li jinvolvi tordna li l-ispejjeż ma jiġux taxxati bejn il-partijiet, bid-dritt tar-Reġistru għall-atturi.